

господарства базуються на повільному вживанні здорової і смачної їжі, а також вихованні почуття естетики смаку у відвідувачів. При приготуванні страв використовується мінімальна обробка продуктів та інгредієнтів. Зараз найбільш затребуваний продукт в Європі – овочі. Як підсумок, останнім часом збільшилася кількість суп-барів, салат-барів і, звичайно, зросла кількість закладів для вегетаріанців.

В тренді зараз звичайна їжа, за якою і їздити далеко не треба – в Україні є все необхідне, а родзинку простий їжі надає використання нових технологій (елементи молекулярної кухні тощо) або спеціальні добавки, зараз в моді *страви темного кольору*. Наприклад, котлета по-київськи в чорній паніровці. Котлета – це класика, а ось паніровка оригінальна – запечений хліб на сухарі з чорнилом каракатиці.

Важливим інноваційним рішенням в ресторанному бізнесі також є застосування безвідходного виробництва. На сьогодні все більше ресторанів стикаються з проблемою харчових відходів, багато хто починає використовувати в роботі не тільки одну частину продукту, але і ті, які раніше відправлялися в кошик для сміття (коріння, бадилля тощо), що дає можливість для появи нових креативних страв. Уже зараз шеф-кухарі використовують, наприклад, морквяний бадилля для приготування соусу песто, і це тільки початок глобального тренда по створенню *безвідходного ресторанного виробництва*.

Отже, успіх знаходиться в руках того, хто може забезпечити попит, хто може виконати всі побажання гостя і тому, пріоритетною задачею для кожного закладу є надання високоякісного сервісу та впровадження інноваційних технологій, оскільки, інновації формують новий ринок, відкривають широкі можливості і впливають на майбутнє ресторанного бізнесу в масштабі міста, регіону, країни.

АНАЛІЗ МЕРЕЖ БАЛЬНЕОГРЯЗЬОВИХ ТА БАЛЬНЕОЛОГІЧНИХ КУРОРТІВ ПРИЧОРНОМОР'Я

Норенко Ю.Д.

Науковий керівник – Калєнік К.В., ст. викладач

(Харківський державний університет харчування і торгівлі)

Шість країн Європи та Азії, які мають вихід до Чорного моря розглядаються операторами міжнародного туризму як держави, територіально та логістично близькі регіону Східного Середземномор'я. Чорне море омиває береги України, Грузії, Туреччини, Болгарії та Румунії. Деякі з цих країн вже мають розвинуту туристично-курортну інфраструктуру, наприклад Туреччина і Болгарія, а інші країни тільки намагаються розвивати цей сектор господарства.

Північно-західне узбережжя навколо Одеси відзначається унікальним і розгалуженим комплексом рекреаційних ресурсів, який можна порівнювати з рекреаційним потенціалом узбережжя Болгарії. Рекреаційне господарство міста виникло на основі цінних природних кліматичних бальнеологічних та бальнеогрязьових ресурсів. Головне багатство Одеської групи курортів – хлоридні грязі лиманів, які характеризуються бактерицидною і біологічною активністю і широко використовуються в лікувальних цілях. Основне джерело цілющих грязей – Куяльницький лиман. Крім грязей, для бальнеологічних цілей на курортах застосовується лиманна ропа та мінеральні води. Цілющі грязі лиманів, морські пляжі і мінеральні джерела залучають у Одесу багато відпочиваючих. За експертними оцінками це 75-78% загального туристичного потоку.

Найбільший курорт Румунії – Констанца – місто, яке оточене курортними територіями, найвідоміші з яких – кліматичні приморські і грязьові курорти Мамає і Ефоріє. Курорт Ефоріє-Норд розташований між озером Текиргіол і узбережжям Чорного моря. Основні природні лікувальні фактори – природні ресурси озера Текиргіол і морський клімат. Вода озера Текиргіол – хлористо-натрієва і містить у значній кількості хлористий натрій, насичена сіркою, солями бромю, натрію, магнію, містить йод, має високу щільність, значення якої в 5-6 разів перевищують щільність морської води, і концентрацію мінеральних солей. Основний цілющий природний фактор – сапропелеві грязі, що утворилися при анаеробній ферментації на дні озера, характеризуються багатим хімічним складом.

Чорноморські курорти Болгарії можна розділити на дві групи, в залежності від їх розташування: курорти на північному узбережжі Чорного моря – в околицях Варни – найбільшого міста на узбережжі Чорного моря в Болгарії: Златні П'ясиці, Албена, Рів'єра, Русалка, Святий Костянтин і Єлена. Курорти на південному узбережжі – в області Бургас: Слинчев Бряг – найбільший курорт на Чорному морі, Святий Влас, Несебр, Приморсько, Созопол. Курорт Святий Костянтин і Єлена розташований на північ від міста Варна. Це бальнеологічний центр спрямованістю якого є лікування за допомогою термальних мінеральних джерел.

Чорноморське узбережжя Грузії – це відомі курорти Батумі, Кобулеті, Урекі, Поті. Урекі – унікальний клімато-бальнеологічний курорт на узбережжі Чорного моря в 50 км від Батумі, що славиться пляжами з чорним магнітним піском, якому немає аналога в світі. Чорні піски пляжів Урекі мають цілющі властивості завдяки великому вмісту магнетиту, і, відповідно, наявності на пляжах природного магні-

тного поля низької інтенсивності, яке використовується в магнітотерапії.

Слід зазначити, що природно – лікувальні ресурси Чорноморського узбережжя розподіленні дуже нерівномірно, а мінеральні води та лікувальні грязі на багатьох курортах відсутні. Проте вони мають інші фактори, які приваблюють до них відпочиваючих. Наприклад, розвинена інфраструктура, чи унікальність інших лікувальних ресурсів таласотерапії Чорноморського узбережжя. Чорноморське узбережжя має різноманітні природні ресурси і неповторну природу для розвитку курортів. Деякі країни, особливо Румунія і Болгарія, зрозуміли це і вкладають велику частку інвестицій для удосконалення своїх курортів. Їм не поступається Грузія. Туреччина і Україна знаходяться лише в процесі розвитку та удосконалення своїх чорноморських курортів. Природно - ресурсна база курортів всіх країн орієнтує рекреантів в першу чергу в бік кліматичних форм відпочинку і оздоровлення.

Найбільш популярні курорти саме кліматичні та базуються на показниках температурного режиму повітря та чорноморської води в комфортні 5-7 місяців. Водночас додатковий фактор наявності джерел мінеральних лікувальних вод та мінеральних лиманних грязей створює для менш як половини курортів значний додаток до їх рекреаційно-туристичної атрактивності.

Таким чином, саме можливість використати лікувально-оздоровчі ресурси вод і грязей курортів створює збільшення туристичного потоку на 15-25%, але курорти чорноморських країн все ще орієнтовані головним чином на співвітчизників що здатне підвищити їх конкурентоздатність порівняно зі схожими за профілем курортами Середземномор'я.

ВИКОРИСТАННЯ ЕНОТЕРАПІЇ В SPA – ГОТЕЛЯХ СВІТУ

Бородовська М.М.

Науковий керівник – Калєнік К.В., ст. викладач

(Харківський державний університет харчування і торгівлі)

SPA центри при готелях – окремий великий сегмент ринку, який має тенденцію до стрімкого зростання – 76% існуючих SPA такого типу в Європі з'явилися за останні чотири роки. Популярність SPA послуг в готельному підприємстві зростає щоденно. Сьогодні готелі рівня 4 * і 5 *, як правило, обов'язково мають в своїх активах цю бізнес-одиницю, і наявність SPA центру при готелі свідчить про високий рівень і хороший сервіс готельного комплексу. Популярності набувають також спеціальні SPA - готелі, де завдання оздоровлення, релаксації з застосуванням різноманітних водних процедур та інших засобів